

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 120 Din, za inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEK

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Zakaj je delavska stranka na Angleškem nazadovala

Iz svetovnega časopisja je zazvenelo neko neprikrito veselje nad nazadovanjem delavske stranke pri zadnjih letnih občinskih volitvah na Angleškem. Delavska stranka je izgubila vsega 65 odborniških mest, liberalna stranka 8, konservativna si je osvojila 69 novih. Delavska stranka je izgubila vladajočo večino v peterih večjih mestih.

Mi nikdar nismo prikrivali svojih zmernih simpatij za angleško delavsko stranko, akoravno bi si v danem slučaju njenega celotnega programa ne osvojili. Pri tem smo samo sledili navodilom, ki jih je l. 1925 izdal westminstrski kardinal, ko je ugotovil, da se angleški katoliki ne vežejo na nobeno politično stranko, pač pa ne morejo zatajiti resnice, da se na socialnem polju delavska stranka še najbolj približuje načelom krščanstva. Zato ne moremo registrirati volilnega poraza laburistične ali delavske stranke, ne da bi se vprašali, kaj je povzročilo to ljudsko nezaupnico, ki prihaja iz izrazito industrijskih krajev kot so Leeds, Hull in Blackburn.

Nekateri trdijo, da so se volilci naveličali delavske vlade, ki ni mogla uresničiti vseh obljub, ki jih je dala, in vseh nad, katere so stavili nanjo njeni oboževalci. Na tem je veliko resnice. V demokratični Angliji je narod siguren in neodvisen nadziretelj političnega življenja. Ker ni vkleinjen na okamele politične programe, marveč si pod demokracijo predstavlja nekaj vedno živečega, lahko izreče nezaupnico osebam, ki ne odgovarjajo njegovim potrebam in stranki, ki ga je razočarala. Drugi smatrajo, da se je v teku zadnjih 18 mesecev delavska stranka obrabila in da danes ne »vleče« več. Tako govorijo samo oni, ki nimajo niti najmanjšega pojma o miselnosti angleškega naroda. Na Angleškem so živele vlade po 8 let in še čez in se niso obrabile. Anglež od svoje vlade ne zahteva ničesar nemogočega, on hoče biti vladan, da ima mir, da si lahko išče svojega zaslužka in si ustvari domačo udobnost, katera je za njegov družinski ideal potrebna. Drugo mu je vseeno. Zato neha biti za njega privlačna ona stranka ali ona vlada, ki mu desorganizira njegovo delo in njegovo domačnost. Teža pa od delavske stranke danes vsaj še nihče ne more trditi.

Mac Donaldova vlada sicer nima pravice do slavlodkov. Na polju brezposelnosti je popolnoma odpovedala, kot mora v sedanjem stanju svetovnega gospodarstva vsaka vlada. Davkov ni zmanjšala, nasprotno je davčne dajatve zvišala, toda nikdo ne bo trdil, da je sedanja vlada slabše branila interese imperija kot katerakoli druga njena predhodnica.

Pač pa je resnično, da se je angleški volivec ustrašil socialističnega gospodarstva po občinah, kjer so socialisti imeli večino. Davčna bremena so bila tam veliko večja kot drugod, ker je delavska stranka hotela vpeljati povsod občinsko zadruštvo, ali z drugimi besedami neke vrste socializacijo v malem obsegu. Ponekod so občine prevzele v svojo režijo pekarnice, mlekarne, klavnice. To zahteva novih davkov, katere plačajo vedno le industrijski krogi, ker je vsled nezaposlenosti velik del naroda za davke sploh nedostopen.

Po našem prepričanju je vzrok za sedanji poraz iskati čisto neke drugod. Za delavsko stranko so v veliki večini pri vseh volitvah, bodisi občinskih ali državnozbornskih, glasovali katoliki. Največ katoliških poslancev spada delavski stranki in največ katoliških občinskih odbornikov je vpisanih pri njej. V Londonu samem je pet katoliških duhovnikov, ki kot delavski občinski odborniki igrajo vodilno vlogo. Preobrat se je torej izvršil v katoliških vrstah in je bil v neprilog delavski stranki. Zakaj? Mi vemo, da smatrajo angleški katoliki za svoje najvažnejše politično vprašanje obstoj zasebnih katoliških šol. Oni so jih zgradili s svojim denarjem, jih vzdržujejo povečini s svojimi žrtvami. Angleško katoliško šolstvo je monument, na katerega so upravičeno ponosni. Če se hočejo kot verska manjšina vzdržati, potem morajo imeti možnost, da svojo mladino vzgajajo po svojem v svojih šolah. In oni smatrajo povrh, da državi odvzamejo velikanska bremena, ki bi jih sicer imela, če bi morala zidati državne šole. Zato zahtevajo državno podporo, ki pa mora biti enaka kot jo dobivajo vse druge privatne šole. Sedanja delavska vlada je pod impulzom sir Charlesa Trevelyan, ministra za prosveto, izdala nov šolski zakon, ki zapostavlja katoliške šole ter jim nalaga bremena, kot jih drugi ne nosijo. Angleški episkopat je dvignil proti tej nakani velikanski protest, ki je odjeknil po celem imperiju. Ker kljub temu niso dosegli vsega, kar so zahtevali, so se angleški katoliki začeli odmikati od del. stranke in zadnje občinske volitve so bile prva prilika, ko so mogli pokazati svojo nevoljo nad vlado, ki jim hoče na tih način demontirati ono, kar so si v stoletjih trpljenja in žrtvovanja ustvarili.

Angleški katoliki so dobili od svojih voditeljev nalog, da ne smejo voliti za laburistične kandidate, tem manj, ker je konservativna stranka, katero je zadnji poraz spametoval, dala konkretne obljube, da bo vpoštevala upravičene želje kato-

Zmaga demokratov v Ameriki

Hoover kot predsednik republikancev doigral - Napredovanje „mokrih“

New York, 5. novembra. as. Iz prvih rezultatov volitev je razvideti povsod narastek demokratskih glasov, ponekod so demokrati dosegli celo senzacionalne uspehe. V državi Illinois je »mokric demokrat Lewis premagal »suho republikansko miss Cornick. Tudi v državi Ohio se zdi, da bodo zmagali demokrati. Največji uspeh pa so imeli demokrati v državi New York, v kateri pa ni bil izvoljen senator, temveč državni guverner. Dosedanji guverner Roosevelt, katerega smatrajo za kandidata za predsednika v letu 1932, je premagal republikanskega nasprotnika, državnega pravdnika Tuttleja z več kot 800.000 glasovi, t. j. dvakrat toliko, kakor je sploh kdaj dosegel guverner Smith. Od znanih republikancev so bili do sedaj izvoljeni poslanik Morow v državi New Jersey, Borah v državi Idaho in Capper kot drugi senator v državi Kansas. Tudi pri ljudskem glasovanju o prohibiciji, ki se je vršila v treh državah, so zmagali povsod z veliko večino »mokric, ponekod celo z dvojno in trojno večino. Kljub temu pa njihov prirastek v kongresu na podlagi do sedaj znanih številk ne bo posebno velik.

New York, 5. novembra. as. Do sedaj so dosegli demokrati 188 zmag. republikanci 180, farmersko-delavska skupina pa eno zmag. Dvomljiv je še izid za 66 mandatov. Po dosedanjih rezultatih bodo dobili demokrati najbrže še 30 mandatov, in bodo s tem dosegli večino v poslanski zbornici. Pri senatnih volitvah so imeli do sedaj 4 zmage in sicer v državah Illinois, Ohio, Missouri in Massachusetts, dvomljiv je izid v petih državah, od katerih pa bodo demokrati dobili zmagi najmanj v treh državah, tako da bo število demokrat-

skih mandatov v senatu narastlo na 46 in bodo torej demokrati praktično obvladovali senat. Socialisti niso dosegli nobenega mandata, toda številno njihovih glasov se je v primeru z letom 1928 povsod podvojilo. Edina država, iz katere se poroča o nemirih, je država Kentucky. V boju za volilne žare so bil ustreljeni 4 ljudje.

New York, 5. novembra. as. V poslanski zbornici bodo razpolagali demokrati najbrže z več kot 200 mandati, najmanj pa je da bodo dosegli vsaj absolutno večino 218 mandatov. Izid je dvomljiv še za 40 mandatov. Republikanci upajo, da jim bodo zapadni distrikti še prinesli večino. V novem senatu je zagotovljeno računati z najmanj 46 demokrati. Republikanci so do sedaj, kakor se zatrjuje, dosegli 47 mandatov. Ker je bil izvoljen en senator farmersko-delavske skupine, bo večina odvisna od držav Kentucky in Delaware.

New York, 5. nov. as. V poslanski zbornici so se znatno zvišale nade na demokratsko večino, ker je država Ohio prestopila na stran opozicije. Po zadnjih vesteh o volitvah je demokratom zagotovljen najmanj 210 mandatov. Do absolutne večine jim manjka samo 8 glasov. Edinega zamorskega kandidata Depriesta, ki je kandidiral v Chicagu, je premagal demokratiški nasprotni kandidat. Naskok demokratov je tako močan, da je njihova večina v obeh zbornicah kongresa odvisna samo od majhnega števila glasov.

Alkoholno vprašanje je pri večerajšnjih volitvah igralo važno vlogo. Nasprotniki prohibicije so dosegli celo vrsto uspehov, kar bo prišlo posebno do izraza pri sestavi nove poslanske zbornice. Blok »mokrih« je k dosedanjim 91 mandatom dosegel

nov prirastek 30 poslancev. »Suhi« imajo pri tem seveda še vedno dvojno število mandatov. V senatu so »mokric ohranili svojih 18 dosedanjih glasov. V treh državah Illinois, Massachusetts in Rhode Island, v katerih je bila volitev združena z glasovanjem o alkoholu, se je velika večina volilcev izjavila za odstranitev toliko napadanega člena 18 zvezne ustave in za ukinjenje dotičnega zakona. »New York Times« interpretirajo izid volitev kot izraz mnogo razširjenega nezadovoljstva s Hooverjevimi režimom in republikanskim kongresom. List je mnenja, da je predsednik Hoover napravil sicer težke politične napake, vendar pa da se ne sme samo njemu očitati krivda za poraz. Republikanska stranka bo morala sedaj pretrpeti maščevanje volilcev za nezadovoljstvo v carinski politiki in za neodkritično postopanje vlade v alkoholnem vprašanju. Nobenega dvoma ni, da je Hoover kot voditelj stranke po večerajšnjih rezultatih doigral.

New York, 5. nov. as. Opoldne se je končno doznalo, da je v državi Kansas demokrat premagal republikanskega kandidata Ellena in da so tudi v Južni Dakoti zmagali demokrati. Sedaj manjka samo še rezultat iz Kentuckija, toda tudi v tej državi kažejo prve številke zmago demokratov. Brez države Kentucky imajo demokrati že 47 mandatov v senatu, republikanci pa ravno toliko, tako da bo država Kentucky odločevala. Izid volitev v poslanski zbornici je bil opoldne ta: demokrati 209, republikanci 205, farmersko-delavska skupina 1, 26 mandatov pa je še dvomljivih, med njimi več mandatov iz Kentuckija, katere bodo brez dvoma dobili demokrati. Torej bo tudi v poslanski zbornici večina samo majhna.

V Italiji je bil praznik miru proslavljen kot praznik orožja

Rim, 5. nov. p. Te dni je poteklo 12 let po sklenitvi premirja. V vseh državah zmagovalkah, se ta dan proslavlja kot dan miru. Britanska vlada je nedavno izrazila željo, da bi proslava tega dne v vseh državah zmagovalkah v bodoče imela izključno pacifiističen značaj. Zato naj preneha polaganje vencev na grob neznanega junaka, ker so vsi ti grobovi znaki zmage zaveznikov.

Fašistična Italija, ki se je do sedaj spominjala dneva premirja samo uradno brez svečanosti, pa je v razliko od ostalih držav proslavila svojo zmago kot »Vittorio Venetto«. Tej proslavi je hotela dati poseben značaj. Zveza vojnih invalidov in dobrovoljcev je poslala javnosti proglas, v katerem naglašja, da je ta dan smatrati kot začetek velike zmage fašistične revolucije. Zahteva se, da se povsod na najsvečaniji način ta dan proslavi. Potrebno je, da se vzgoji nova vojaška generacija. Nove borbeno organizacije mladine so se v poslednjih mesecih povsod pričele ustanovljati in se je ustanovilo že nad 400 organizacij z več kot 300.000 člani.

Kaj se godi v Albaniji

Narod ne odobrava italijanske politike?

Tirano, 5. nov. p. Razmere v Albaniji so v poslednjem času predmet zanimanja diplomatskih krogov. Opazilo se je, da postajajo razmere v Albaniji vsak dan bolj napete. Ze se kažejo jasni znaki, ki izdajajo nerazpoloženje naroda proti službeni albanski politiki. Tako so bili nedavno ubiti trije italijanski častniki, ki so opravljajo svoje vojaške naloge prišli v severno Albanijo.

Javnosti je bilo o tem dogodku malo znane. Vendar je na merodajne činitelje v Tirani napravilo velik vtis. Albansko prebivalstvo je zelo ogorčeno radi ukrepov, ki so jih v poslednjem času oblasti podvzele glede prijavljene municije, ki jo ljudstvo potrebuje, ker ima tam vsak svojo puško.

Med Albanci se kaže nerazpoloženje proti notranji ureditvi države. Med ljudstvom je močna

V sprevedu ob tej proslavi sta korakali tudi kohorti iz Dalmacije in Korzike, ki sta bili posebno vidni.

Tudi v nekaterih inozemskih mestih se je ta dan proslavil in sicer v Bruslju, Dunaju, Tunisu, Grazu, Madridu, Parizu in Sofiji. Obenem se je vršila proslava fašističnega pohoda na Rim. Povsod, kjer so poslaništva in konzulati, se je osobje udeležilo te proslave.

V Sofiji je bila ta proslava zelo svečana. Prisostvovali so tudi bolgarski fašisti, ki se zbirajo v posebni organizaciji. O tej proslavi prinašajo fašistični listi obsirna poročila. Bolgarski fašisti so pod vodstvom generalov Skojimova in Čarapčeva pred italijanskim poslaništvom klicali kralju, kraljici in Mussoliniju. Skojimov je pozdravil italijanskega poslanika Piacentija in delegata italijanske fašistične stranke Tereltija. Povdaril je, da se bolgarski fašisti popolnoma solidarizirajo s svojimi italijanskimi tovariši in da so pripravljene sodelovati za mir in civilizacijo.

struja, ki stremi za tem, da se ureditev države postavi na nove temelje. Misli se, da bi bilo potrebno, da se Albanija razdeli na tri večje oblasti, ki bi se jim dala najširša avtonomija. Na ta način se misli, da bi se vzdrževalo ravnotežje med plemeni in zaščitili njihovi gospodarski interesi in običaji, ki se čestokrat žalijo s centralnimi odtoki.

Mnogo se je govorilo o potovanju kralja Zoga po Albaniji in o njegovi bolezni. Dobro se ve, da kralj boleha na tuberkulozi v grlu, ki je dosegla najvišji stadij. Kralj Zogu je odšel na potovanje, da bi na ta način demantiral vse vesti bolezni.

V Tirani se mnogo govori o njegovem nasledniku. Po poslednjih informacijah iz Tirane se kaže kralj Zogu pripravljene postaviti si za svojega naslednika sina pokojnega Cena bega. Zdi se, da parlament ni s tem zadovoljen.

Francija za spravo z Italijo

Francija pripravljena na finančne in teritorialne koncesije

Pariz, 5. nov. as. Poskusi francoske vlade, da bi s poravnavo med Francijo in Italijo odpravila glavno oviro za uspešno delo razorožitvene komisije v Zenevi, ki se prične v petek, se smatrajo v Parizu za ponesrečene. Gibsonovo prizadevanje, da bi dosegel francosko-italijanski pomorski kompromis, se je razbilo v Parizu radi francoske trditve,

ličanov na polju šolstva. Tako se je zgodilo, da so katoliški glasovi v Leedsu in v Hullu šli proti delavski stranki, kar je odločilo strankino obeležje novega občinskega odbora. Mi z veseljem zasledujemo boj angleških katolikov za svoje šole in mislimo, da je volilni poraz socialistom dragocen opomin, da na Angleškem kontinentalno svobodno-miselstvo nima kurza, zato ker angleško ljudstvo zanj nima ne potrebe ne razumevanja.

da je Francija potrebna večje varnosti, v Rimu pa radi italijanske zahteve po popolni pariteti s Francijo. Brez uspeha je ostal tudi Gibsonov zadnji predlog za poravnavo, ki ga je stavil obema vladama in v katerem je v bistvu predlagal, da naj se poravnava obstoječih nasprotstev odgodi do leta 1936, t. j. do tedaj, ko poteče pogodba med tremi državami, ki je bila sklenjena v Londonu med Anglijo, Ameriko in Japonsko.

Drugo vprašanje pa je seveda, ali bo Italija iz finančnih ozirov mogla nadaljevati tekmovanje s Francijo. Bodisi kakorkoli, francoska vlada je danes manj kot sploh kdaj pripravljena odreči se premoči na morju, tako da tudi zadnji Gibsonov predlog nima upanja na uspeh. Če tudi je Briand večeraj v razgovoru s Tyrellom odklonil separaten pristop Francije k londonski pogodbi z izrecno utemeljitvijo, da hoče imeti odprta vrata za nadaljnja pogajanja z Italijo, se vendar iz tega lahko sklepa, da v Parizu še niso opustili upanja, da bo mogoče

Predsednik vlade obišče Slovenijo

Belgrad, 5. nov. (Izv.) Kakor izvem iz verodostojnega vira, bo prihodnje nedeljo 9. novembra obiskal Ljubljano predsednik vlade g. Pera Živković v spremstvu štirih ministrov. Zupan mesta Ljubljane dr. Dinko Puc se je tozadevno mudil v Belgradu, da pripravi vse za prihod visokih gostov. Danes se je vrnil v Ljubljano, da uredi vse, kar je potrebno za svečano sprejemno sejo občinskega odbora.

Nova časnikarska kampanja proti Slovencem

Trst, 5. nov. z. Napad na fašističnega urednika Korretija je dal fašističnemu tisku povod, da je povečal kampanjo proti Slovencem na Goriskem in v Trstu. V Dolini in v Logu je bilo izvršenih več aretacij. Drugod pa se vršijo preiskave, zlasti v vsej okolici Trsta. O preiskavah ne daje policija nobenih obvestil. Listi naglašajo, da je novi atentat v zvezi z atentatom na Sottosantija v Vrhopolju. Fašistični listi so poudarjali, da je preiskava atentata v Vrhopolju odkrila široko zasnovano zaroto in da je že mnogo članov te teroristične organizacije aretiranih. Sedaj pa fašistični listi o teh trditvah popolnoma molčijo.

Presenetljiva odkritosrčnost

Milan, 5. nov. as. Pri odkritju vojnega spomenika v Piacenzi pri Cremoni je imel fašistični voditelj, poslanec Farinazzi odkritosrčen nagovor o gospodarskem položaju Italije, v katerem je navajal: »Nedvomno preživlja Italija danes strašno gospodarsko krizo. Ze prej sem vas na to pripravljali, ko so brezvestni in poklicni prilizovalci še izjavljali, da gre vse dobro. Seveda hočejo ljudje brez vere in neodgovorni tajni nasprotniki fašizma, katerih je še vedno nekoliko, naprtiti odgovornost za gospodarski položaj fašizmu, dočim je to sploh svetovna gospodarska kriza, katero pa hoče Mussolinijeva vlada omiliti s svojimi ukrepi. Ni prav, da ne vidimo, da smo reven narod in da ne moremo živeti, kakor bogatini, kar je težka napaka. Razmeroma trošimo mnogo več, kakor pred vojno. Treba je, da si naložimo skrajno štedenje in trde žrtve, pričakuje boljše čase.«

Aretacije intelektualcev

Milan, 5. nov. as. Kot nasprotnik političnega režima je bil v Bergamu aretiran profesor Ernest Rossi. Pri prevozu v Rim, kjer bi imel priti pred izjemno sodišče za zaščito države, je skočil iz vlaka, ko je počasi vozil v okolici Viareggia. Pri skoku se ni poškodoval, prijel pa ga je neki mornar, ki ga je potem pripeljal v Rim. Pri tej priliki se doznava, da je bilo po zadnjem Mussolinijevem nagovoru v vsej državi aretiranih več sto političnih nasprotnikov režima, med njimi mnogo intelektualcev, ki so bili prepeljani v Rim.

100 rudarjev zasutih

New York, 5. nov. as. V bližini mesta Athene v državi Ohio je bila v tamkajšnjem rudniku velika eksplozija, pri kateri je bilo 100 rudarjev zasutih. 200 rudarjev so rešili, od katerih pa je bilo mnogo ranjenih ali zastrupljenih. Usoda ostalih še ni znana.

pripraviti Italijo, da se bo odrekla paritetu a koncesijami na drugem polju s tem, da se ji dovolijo potrebni krediti in dajo teritorialne koncesije v severni Afriki. Ze danes pa je gotovo, da bo na sedanjem zasedanju pripravljene razorožitvene komisije prevladovala francosko-italijanska rivaliteta.

Zasedanje razorožitvene komisije

Gre za definitivni načrt razorožitvene komisije

Zeneva, 5. nov. AA. Jutri se začne zasedanje pripravljalne komisije za razorožitev. Iz note, ki jo je predsednik komisije razposlal vsem državam se vidi, da gre za definitivni načrt konvencije o razorožitvi. Razen tega se vidi, da je od prejšnjih zasedanj ostala cela vrsta vprašanj še nerešena. Tako n. pr. o vojaškem in pomorskem materialu, o kadru raznih pomorskih enot, o definiciji pojma »aktivna elektna oboroženih sil«, o formaciji bojnih organizacij. Pri tem se bodo vzele v pretesnem nemški spreminjalni predlogi o teh vprašanjih. Dalje se bo razpravljalo o kontroli izdatkov za oboroževanje v proračunih posameznih držav, o izmenjavi informacijske službe, o nemškem predlogu, da se pretolmači poslednji odstavek čl. 8 pakta Društva narodov.

Člani te konference so te države (v abecednem redu njihovih francoskih imen):

Nemčija, Argentina, Belgija, Velika Britanija, Kanada, Čile, Kolumbija, Španija, Kuba, Francija, Grčija, Guatemala, Svobodna država Irsko, Italija, Japonska, Norveška, Holandija, Peru, Poljska, Rusija, Švedska, Češkoslovaška, Turčija, Urugvaj, Venezuela in Jugoslavija.

Zahteve industrijcev

Seja odbora Zveze industrijcev v Ljubljani.

Volitve predsedništva

Dne 4. t. m. se je v palači Zbornice TOI vršila XXX. redna seja Odbora Zveze industrijcev, v kateri se je novi odbor konstituiral s tem, da je izvolil predsedništvo. Soglasno je bil za predsednika izvoljen g. Dragotin Hribar, kateremu je odbor ob enem čestitil na ponovni izvolitvi. Za podpredsednika sta bila izvoljena gg. Janko Jovan in Avgust Praprotnik. Nadalje so bili za člane oziroma namestnike v predsedništvu delegirani gg.: Franc Bonač, Karl dr. baron Born (Tržič), Anton Krejči (Ruše), Josip ing. Lenarčič (Verd-Vrhnika), Maks Horwitz (Kranj), Jean B. Pollak, ing. Anton Rudež (Ribnica), Rikard Skubec, dr. ing. Milan Vidmar. Odbor je vzel na znanje, da je g. Jože Smertnik odločil svoje mesto v odboru ter je za novo kooptiral gg. ing. Milana Lenarčiča in ing. Vojka Knopa (Kranj). Odbor je po želji štajerskih podjetij naprosil g. Antona Krejčiča, da posluje kot predsednik mariborske skupine Zveze industrijcev, za njegovega namestnika pa g. ing. Oskaria Dračarja. O poslovnem poročilu, ki ga je podal glavni tajnik ing. M. Suklje, se je razvila podrobna razprava, katere glavna vsebina in zaključek sta podana v resoluciji, ki jo niže v celoti priobčujemo. G. dr. Fran Windischer je še posebej opozoril na projekt ustanovitve privilegirane Industrijske banke. Izdeluje se več načrtov zakona o tem zakonu, tako da projekt še nima definitivne oblike. Zato se tudi ne moremo o njem končno izjaviti. Brez dvoma bi bilo velikega pomena, če bi se z novo banko dosegla pocenitev industrijskega, zlasti dolgoročnega kredita.

Za ureditev samoupravnih financ

I. Zveza industrijcev se pridružuje IV. točki resolucije, sklenjene na kongresu gospodarskih zbornic in organizacij od 13. do 14. sept. 1930 v Belgradu glede financiranja banovin in samoupravnih teles in ponovno prosi kraljevsko vlado, da čimprej in z vso vnamo pristopi temeljiti ureditvi tega važnega problema. Osobito prosi, da kr. vlada nujno pripravi zakon o občinah, ki naj enakomerno velja za vse državo ter zakon o financiranju banovin, občin in ostalih samoupravnih teles, upoštevaje pri tem zahteve, izražene v citirani resoluciji od 14. septembra t. l.

II. Prosimo kr. vlado, da do uzakonjenja novega zakona o občinah ozir. financiranju samoupravnih teles zabrani diferenciranje doklad na državne neposredne davke po njih oblikah. Ob enem prosimo, da se po vsej možnosti uvede princip štednje v upravi samoupravnih teles. Posebej še prosimo, da se občinskim upravam zabrani uvedba uvozninskih taks, ki niso v skladu z zakonitimi določili o državnih oziroma o občinskih trošarinah. Kar najodločneje protestiramo proti pobudi, izraženi v resoluciji Zveze mest od 29. septembra t. l., da naj se dovoli mestnim občinam pobiranje posebnega davka na skupni dohodek. Isti razlogi, ki so bili merodajni za izločitev te davčne oblike iz novega zakona o neposrednih davkih, veljajo v vse višji meri pod novim davčnim režimom.

III. Prosimo kr. vlado, da ukine določbo § 14 zakona o spremembah in dopolnitvah k zakonu o državnih neposrednih davkih, po kateri se imajo avtonomne doklade priračunati davčni odmerni podlagi. Našim občinam so se naložila s specialnimi zakoni tolika bremena, da se industrijska podjetja ne morejo odtegniti visokim davčnim. Te višje davčne ne smejo povzročiti nadaljnjo povišanje državnih neposrednih davkov, kakor je to narejeno v gori citirani zakonski določbi.

IV. Zveza industrijcev prosi g. bana dravske banovine, da pritegne predstavnike gospodarskih korporacij k delu na redakciji banovinskega proračuna za l. 1931/32 in da zlasti nudi zastopnikom industrije priliko, da morejo pravočasno priložiti svoje želje in predloge oziroma svoje pomisleke glede sestave proračuna in glede davščin, ki zadevajo industrijo ali sploh gospodarsko življenje v banovini. Zveza industrijcev se trdno nada, da se v novem banovinskem proračunu opusti obdavčenje premoega in električne energije in prosi, da se v nobenem primeru ne obremeni industrijska produkcija kot taka.

V. Zveza industrijcev prosi g. bana dravske banovine, da v izvrševanju nadzorstva nad občinskimi upravami prepreči pobiranje občinske trošarine ali uvozne na trgovski promet in na industrijsko predelavo, neglede na ime, pod katerim se hočejo pobirati, tako da ostaneta trgovski promet in industrijska predelava prosta občinske trošarine ali uvozne, dokler se roba ne konsumira v samem področju občine.

VI. Ponovno daje Zveza industrijcev izraza mnenju, da naj okrajni cestni odbori nimajo pravice do nalaganja doklad k državnim davkom niti do nalaganja samostojnih davščin. Samoupravne ceste naj se enotno nadzirajo in oskrbujejo po kr. banski upravi, katera naj zbira potrebna sredstva in jih enotno upravlja. Nalaganje doklad in davščin po okrajnih cestnih odborih ustvarja neena-

Varnostne odredbe radi sovjetske delegacije

Zeneva, 5. novembra. as. Za sejo razorožitvene komisije, ki se prične jutri dopoldne ob 11. so oblasti ukrenile izredne varnostne ukrepe, posebno pa za prisotnost sovjetske delegacije. Vstopnice se za občinstvo sploh ne bodo izdajale in pri javnih sejah bo zastopana javnost samo po zastopnikih listov, katere pa bodo tudi strogo kontrolirali. Ves čas zasedanja bo dovoljen vstop v knjižnico tajništva Društva narodov tudi uradnikom Društva narodov samo s posebnimi vstopnicami. Vhodi v vrt in sosednja poslopja tajništva bodo vsi zaprti in zastraženi, razen onega samega vhoda. Obširne varnostne odredbe so bile izdane tudi za to, da se prepreči event. demonstracije v bližini poslopja tajništva Društva narodov in pred hotelom, v katerem stanuje sovjetska delegacija.

Anglija zahteva sklicanje razorožitvene konference

London, 5. novembra. AA. Ker je bil na imperijalni konferenci dosežen vprašanju imperijalnega razsodišča sporazum, bo lord Cecil vodja britske delegacije za pripravljeno razorožitveno komisijo odpotoval v Zenevo. Komisija se sestane danes. Lord Cecil bo zastopal na zasedanju tri važna načela britskega imperija.

Splošni akt za mirno poravnavo mednarodnih sporov naj se sprejme ravnolako kot opcijska klavzula glede razsodišča za sporna vprašanja. Nadalje naj se redigira načrt razorožitvenega programa. Anglija in dominjoni bi bili razočarani, ako ne bi pripravljala razorožitvena komisija omogočila sklicanja razorožitvene konference že v prihodni leto.

Britski imperij ne bo oviral dela pripravljalne razorožitvene komisije pri sestavi osnutka razorožitve.

Kožno so vodje delegacij na imperijalni konferenci sprejeli v splošnem predlagane izpremembe statuta Društva narodov, ki naj se spravi v sklad s Kelloggovim mirovnim paktom.

Konferenca zveze jugosl. mest

Gre za način finansiranja in bužetiranja mest

Belgrad, 5. novembra. m. Danes se je v Belgradu pričela velika konferenca Zveze jugoslovanskih mest, ki so se je udeležili delegati vseh večjih mest iz Jugoslavije. Iz Ljubljane so med drugim navzoči dr. Ivan Tavčar, inž. Josip Pavlin, dr. Alojzij Rant in Ivan Zupan. Z ljubljansko delegacijo je prišel tudi župan dr. Dinko Puc. Maribor zastopa župan dr. Juvan.

Današnja konferenca je otvoril belgrijski župan Nečič. V imenu predstojice je pozdravil goste. Poudaril je važnost sedanje konference, ki ima pred vsem to nalogo, da bo strokovno razpravljala z zastopniki države in gospodarskih ministrstev o kompleksu vprašanj, finansiranja mest in da najde nove finančne vire. To je najvažnejši in najbolj aktuelni problem, ker samo z zdravim bužetiranjem naših občin, se lahko postavijo temelji za zdravo socialno komunalno akcijo.

O isti stvari je govoril zagrebški župan dr. Srkulj, predsednik Zveze, ki je med drugim dejal:

Na seji Zveze mest, ki je bila v septembru, se je razpravljalo o najvažnejšem vprašanju, ki je zanimalo naša mesta, to je o vprašanju načina finansiranja in bužetiranja mest. Ugotovljeno dejstvo je, da se finansiranje zelo razlikuje in, da se zelo različno sestavljajo proračuni. Končno je naglasil potrebo enotnega bužetiranja, ker bi se na ta način storilo mnogo koristnega za vsa mesta.

Sklepi arhieriejskega zbora

o mešanih zakonih

Belgrad, 5. nov. m. Nedavno smo imeli priliko objaviti izjavo patrijarha srbske pravoslavne cerkve o mešanih zakonih. Tukajšnje časopise je danes o istem predmetu priobčilo novo izjavo patrijarha Varnave, ki je še bolj značilna, kakor prva: Glasi se:

»Kakor je znano, so številna sodišča v Vojvodini izrekla ločitve zakonov, ki so bili sklenjeni v srbski pravoslavni cerkvi, samo zato, ker so posamezniki izigrali zakone s tem, da so samo radi sklenitve zakona sprejeli občinsko pripadnost v Vojvodini. Istotako je na sedanjem zasedanju sv. Sinoda bil objavljen konkreten slučaj, da je stol sedmorice v Zagrebu s svojo razsodbo razveljavil razsodbo škofijskega konzistorija v Blaškem, četudi je ta razsodba bila potrjena od velikega duhovnega sodišča. To svojo razsodbo je stol sedmorice sprejel na temelju tega, ker je bil ta zakon sklenjen v pravoslavni cerkvi med pravoslavno in katoliško osebo.

Bilo je navedenih še več takih primerov, zato je sv. arhieriejski zbor po vsestranskem preučevanju tega vprašanja sklenil:

1. Če se sklene v cerkvi zakon in eden od zakoncev pridobi občinsko pripadnost na ozemlju, kjer je veljaven civilni zakonik, se vendar mora ta zakon v slučaju ločitve podvreči ločitvi na področju duhovnega cerkvenega sodišča, kjer je bil ta zakon sklenjen. Z ozirom na to stališče pravoslavne cerkve, se zakoni razdvajajo v tistem področju, kjer je bil zakon sklenjen. Če je bil ta zakon najprej sklenjen v cerkvi, pa šele potem pred civilnim oblastvom, se mora po obstoječih zakonih ta zakon ob priliki ločitve najprej ločiti pri cerkvenem duhovnem sodišču. Steer se zakon, ki ni cerkveno blagoslovljen, smatra kot konkuinat.

Sprememba zakona o državnih uradnih

Belgrad, 5. novembra. AA. Na podlagi čl. 54 zakona o državnih uradnikih in ostalih nameščenih civilnega reda je minister za finance sklenil vnesti v pravilnik za vršenje državnih strokovnih izpitov za uradnike resora ministertva financ z dne 31. marca 1925 tole odredbo:

Čl. 4 se izpremeni in se glasi: Pripravniki državnih pravobraniteljev morajo pred prehodom v višjo skupino napraviti državni strokovni izpit, ki je predpisan za uradnike te kategorije, razen ako imajo sodniški ali odvetniški izpit po predpisih, ki jih zahteva zakon. Samo s sodniškim ali odvetniškim izpitom morejo potem napredovati v višje skupine. Ta izprememba velja od tlej, ko se razglasi v Službenih novinah.

kost obremenitve in neenakost sredstev ter daje priliko za pristransko uporabljanje teh sredstev. Kakor industrija, tako ima sploh vse gospodarstvo velik interes na dobrih in enakomerno oskrbovanih cestnih zvezah. Ta cilj se pa more doseči edino s koncentracijo upravljanja tudi nedržavnih

Zato je bila sklicana sedanja konferenca. Na podlagi današnjih sklepov bomo obvestili finančnega ministra in ga prosili za potrebne uredbe o enotnem pobiranju mestnih davščin in doklad na način, ki bo enakomerno v interesu države, kakor tudi v interesu napredka vseh mest.

Poleg tega bomo razpravljali še o drugih važnih vprašanjih, kakor o zakonu o mestih, o zakonu o gospodarstvu v občinah in mestih. Posebno važna pa so vprašanja: prispevki občin za vzdrževanje polje po zakonu o notranji upravi, pravica razpolaganja z ozemljem obine sploh, posebej z ozirom na promet, prevoz oseb z motornimi prevoznimi sredstvi, vprašanja ureditve in popraviljanja cest in potov z ljudskim delom, kar je v mestih z ozirom na posebne razmere treba drugače urediti, nego na deželi. Odlaganje izvršitve nekaterih odredb šolskega zakona in zakona o zaščiti zdravja učencev, podaljšanje pooblastila za pobiranje najmarine, ukinitvev oziroma znižanje prispevkov za vzdrževanje bolnišnic, sprememba v pravilniku o zdravstvenem skladu po zakonu o zdravstvenih občinah, sprememba zakona o nadzorovanju življenjskih potrebščin.

Nato se je o vseh teh vprašanjih razvila obsežna debata. Večinoma so se vsi govorniki izjavili za predloge, ki jih je stavila komisija. Od ljubljanskih delegatov je govoril gosp. Tavčar. Konferenca bo trajala več dni.

2. Glede na slučaj razsodbe stola sedmorice, ki je bila izrečena na temelju tega, da katoliška cerkev na temelju njenega kodeksa (kanon 1063) ne priznava mešanega zakona, sklenjenega v pravoslavni cerkvi, je sveti arhieriejski zbor sklenil, da se to za pravoslavno cerkev važno vprašanje uredi po nominalni poti. Če ni mogoče, da se ta zadeva poveri pravni strokovni osebi, naj se pa podvzamejo potrebni koraki pri državnem oblastvu, da se pri sprejetju novega civilnega zakona upoštevajo pravice pravoslavne cerkve, ki so osnovane na kanonskem predpisu o zakonu, kakor tudi, da se upošteva njena ravnopravnost v državi z ostalimi krščanskimi cerkvami, v prvi vrsti pa z rimsko katoliško cerkvijo, kateri se poleg vseh jasnih predpisov pozitivnega prava dovoljuje neka prednost na škodo ostalih cerkev.

Ravno glede na to stvar, se je vršila obširna razprava o mešanih zakonih. Na prvem zasedanju posebno o zakonih, ki so bili sklenjeni v pravoslavni cerkvi, in ki jih rimsko katoliška cerkev ne priznava na podlagi njenega kanona 1063, največ priznava samo tiste zakone, ki so bili sklenjeni v rimsko katoliški cerkvi.

Ob tem povodu je sveti arhieriejski zbor ugotovil, da se bodo na temelju kanonskih odredb pravoslavne cerkve (člen 62 ruskega zbora) kakor tudi na temelju pozitivnih odredb ustave v Črni gori, člen 240, ki so v smislu kanonskih predpisov pravoslavne cerkve bile sprejete, in neposredno na temelju odredb §§ 60, 62 in 69 civilnega zakonika kraljevine Srbije in avtoritativnega tolmačenja tega zakonika veljavnega dosedaj posebno v posameznih cerkvenih področjih srbske pravoslavne cerkve še pred njenim zjedinenjem — odslej smatrali za celo pravoslavno patrijaršijsko cerkev, kot veljavni samo tisti mešani zakoni, ki so bili sklenjeni v vzhodni pravoslavni cerkvi po njenem obredu.

Belgrijske vesti

Belgrad, 5. novembra. AA. Na predlog zainteresiranih društev je minister za finance odobril nov pravilnik za zasebna skladišča petroleja.

Belgrad, 5. novembra. AA. Na prošnjo izvoznikov je dovolila generalna direkcija carin, da se železni sodi, v katerih se izvažajo blago, na povratku v našo državo oproščajo carin. Blago v teh sodih se bo carinilo kot blago. Izvozniki, ki se žele okoristiti s to olajšavo, se morajo z vlogo obrniti na pristojno carinsko oblastvo, ki bo prošnje takoj rešilo.

Dunajska vremenska napoved. Pričakovati je hitrega, pa samo kratko trajnega zboljšanja vremena, podnevi bo vladalo milo vreme.

Zagrebska vremenska napoved. Oblačno in nestalno, vendar z nagnjenjem k zboljšenju.

cest pri kr. banski upravi. Ako bi vendar ostalo pri dosedanjem načinu pobiranja posebnih cestnih doklad, se ne bi smela pobirati še odkupnina za osebno delo, ki je predvidena v zakonu o samoupravnih cestah, ker bi to pomenilo dvojno obdavčenje.

Položaj v Avstriji

Pariz, 5. nov. as. Sauerweil zagotavlja v svoji študiji, ki jo je objavil v »Matin«, o položaju v Avstriji: »Dr. Seipel ne bo dopustil nobene pustolovske politike, katero perhorescira tudi Vatikan, posebno ker je kardinal državni tajnik Pacelli v času kritičnih dni v Münchenu in Berlinu spoznal nevarnosti pangermanističnega Hitlerjevega in Ludendorffovega pokreta. Vatikan, katerega so prosili z vseh mogočih strani, da bi podpiral politiko revizije mirovnih pogojev, priključka Avstrije k Nemčiji ali restavracije Habsburžanov v Avstriji in na Madžarskem, je stalno odklanjal vse te predloge. Dr. Seipel bo torej za enkrat nastopil za evropsko federacijo. Če pa se bo ta ponestrčila, se bo Avstrija ali priključila Nemčiji, ali pa skušala zediniti z Madžarsko, ker sama ne more obstojati.

Nadaljna zaplemba orožja

Wr. Neustadt, 5. novembra. z. Danes je bil aretirani vodja kovinskih delavcev in socialdemokratski narodni poslanec Johann Schlosinger radi napada na uradno osebo. Ker pa se je legitimiral, je bil kmalu spuščen na svobodo. Orožništvo je danes zaplenilo v prostorih republikanskega Schutzbunda 495 karabink in 1530 vojaških pušk.

Telefonske zveze z vsemi avstrijskimi mesti so prekinate. Radi tega vlada med delavstvom veliko razburjenje. Obstoji nanera, da delavstvo zapusti delo in vstopi v štrajk.

Dunaj, 5. novembra. z. Policija je danes napravila preiskavo po vseh gasilskih domovih, ki pa je potekala brez uspeha. Splošno se pričakuje, da bo vlada jutri razpustila republikanski Schutzbund.

Zmaga z 11 glasovi

London, 5. novembra. AA. Snoči je spodbila zbornica z 261 glasovi proti 250 odklonila konservativni izpreminjalni predlog k adresi v odgovor na prestolni govor.

Glavno zanimanje pri tem glasovanju je bilo za stališče liberalcev, ki so se povečini vzdržali glasovanja.

Za izpreminjalni predlog je glasovalo 5 liberalcev med temi sir Robert Hutcheson in sir John Simon. Za vlado so glasovali 4 liberalci. Lloyd George in ostali liberalci niso glasovali.

London, 5. novembra. AA. Položaj vlade je navzlic glasovalnemu izidu v parlamentu v njen prilog zrahlan. Liberalna stranka je nezadovoljna z labristično vlado, ker se ne zga-ne, da bi dokončno rešila vprašanje brezposelnosti. Število brezposelnih je doseglo dva milijona.

Uspeh imperijalne konference

London, 5. nov. as. Edini gospodarski uspeh imperijalne konference, ki ga je pričakovati, bo najbrže stabilizacija gospodarskih prednostnih pogodb za nadaljni 2 ali 3 leta. V tem času pa bo dalje razpravljali stalni gospodarski odbor, ki se ima posebej sestaviti. »Daily Herald«^c poroča, da se že vršijo priprave za novo imperijalno konferenco začetkom prihodnjega leta v Kanadi.

R 101 je stal 178 milj. Din

London, 5. nov. AA. Na današnji seji spodnje zbornice je podjalnik za letalstvo Montague izjavil, da je stalo vzdrževanje zrakoplova »R 101«^c tedensko skoro približno 500 funtov Sterlingov. Zrakoplov »R 100«^c so izpraznili in natančno preiskali njegov obod. Nadalje je podjalnik dejal, da sta stala zrakoplova »R 83«^c in »R 86«^c vsak po 800.000 funtov, »R 80«^c je veljal 275.000 funtov, »R 38«^c 500.000, »R 37«^c 325.000 funtov, dočim je »R 100«^c stal 350.000 funtov z raznimi izpremembami vred, »R 101«^c pa je veljal z raznimi rekonstrukcijami 640.000 funtov (178 milj. Din).

Kraljevski par na ženitovaniskem potovanju

Sofija, 5. nov. AA. Kralj Boris in kraljica Ivana sta odšla na potovanje. Posetila bosta gradove v raznih pokrajinah. Cete, ki so bile osredotočene v Sofiji, kakor tudi kmečko prebivalstvo, ki je prisostvovalo poročnim svečanostim v Sofiji, je odšlo na svoje domove. Mesto ima zopet normalno lice.

Pangalosova afera

Atene, 5. novembra. AA. Danes je bilo aretiranih nadaljnih šest višjih oficirjev, ki so bili osumljeni sodelovanja v Pangalosozi zroti.

Sovjetski dumping

Bukarešta, 5. novembra. z. Radi novega sovjetskega dumpinga pšenice v Romuniji so padle cene pšenice in drugemu žitu. Rusiji se je posrežilo, kljub prepovedi uvoza preplaviti romunsku tržišča z ruskim žitom.

Literarna Noblova nagrada

Stockholm, 5. nov. AA. Švedska akademija za literaturo je prisodila letošnjo Noblovo nagrado za literaturo ameriškega romanopisca Sinclairu Lewisu.

Otrok utonil v Savi

Kranj, 5. nov. Danes popoldne ob 15.30 se je pripetila težka nesreča na obrežju Save pod klavnico. Služkinja g. Mohorja je šla s sinčkom na vodo priat. Na živinskem sejmišču se je Mohorjevemu sinčku pridružil tudi štiriletni Zvonko Stefe. Otroka sta šla s služkinjo do Save in se nekaj časa igrala pri vodi, narkar ju je služkinja pozvala, naj se odstranita od vode. Otroka sta ubogala in sta šla nazaj po klanec. Ze ko sta bila vrh klanca, je Mohorjev sin še opozoril Zvonka Stefa, naj ne hodi več k vodi, dočim je Mohorjev zah'eval, naj si gresta še roke umit. Mohorjev sin je šel domov, dočim je Zvonko Stefe s ceste, ki pelje proti Čirčičam, skočil po bregu do Save. Ker se je otrok preveč zaletel, se ni mogel ustavit in je po bregu zdrsel v vodo. Mohorjeva služkinja, ki je prala par korakov višje, je opazila dečka, ko je izginil v vodi, toda Sava, ki je radi deževja zelo narasla, ga je že odnesla 10 metrov od brega. Služkinja je nato stekla v klavnico in klicala na pomoč, toda nihče si ni upal skočiti v naraslo vodo, ki je na onem kraju zelo derča in tudi kalna. Otrok je izginil pod vodo in ga niso več opazili. Njegov oče Stefe in g. Mohor sta z dolgimi palicami preiskala vse tolmune do Čirčič, vendar otroka nista mogla najti.